

Ludomani:

- MUGU SETA ORÐ Á SPÆLIMISNÝTSLU

-Fólk síggja ikki ludomani sum eina sálarliga avbjóðing. Mann sær tað sum, at mann nokk klárar at steðga tí sjálvur, men í flestu førum klárar mann ikki tað, sigur Erling Fles, sálarfrøðingur, og Leivur á Lakjuni, sálarviðgeri á Blákrossheiminum tekur undir og vísir á, at vit taka ikki avbjóðingarnar við ludomani í nóg stórum álvara

PÆTUR HJALMAR EVENSSON

“Kom út úr spælinum og inn í dystin”. Soleiðis ljóðar boðskapurin frá Center for Ludomani í Danmark í hesum døgum. Hetta er í kjalarvørinum av, at HM í fótbólti byrjaði 14. juni. HM er hásæsong hjá spælifyritøkum, og sum vanligt er til slíkar fótbóltskappingar, verður skrúvað upp fyri marknaðarførsluni hjá spælifyritøkunum. Litfagrar lýsingar, spenningstónleikur og kend andlit mynda reklamurnar, soleiðis at tað skal følast so lokkandi og meiningsfult, sum til ber hjá brúkaranum. Men summi fáa trupulleikar av hesum lokkandi spæli. Í Danmark finnast hagtøl fyri, hvussu ludomani rakar, men í Føroyum finnast eingi tøl fyri hetta, og eiheldur er nakað slag av viðgerðarstovni fyri fólk, ið dragast við ludomani. Tí er tað trupult at siga, hvussu stórir trupulleikin er í Føroyum.

Leivur á Lakjuni er sálarviðgeri og hevur ábyrgd av viðgerðini á Blákrossheiminum á Nesi, sum er viðgerðarstovnur fyri fólk við rústrupulleikum. Hóast tey á Blákrossheiminum ikki hava beinleiðis viðgerð fyri ludomani, síggja tey javnan fólk, sum eru bundin av spæli.

-Vit síggja her á Blákrossheiminum, at tað eru fólk, sum spæla nógv og ikki klára at steðga. Vit fáa fyrispurningar um viðgerð av ludomani. So tað er eingin ivi í, at ludomani sæst í Føroyum, staðfestir Leivur á Lakjuni.

Ofta ganga bundni av spæli og rúsi hond í hond, og fleiri av teimum, sum eru til viðgerðar á Blákrossheiminum fyri rúsmisnýtlu, hava eisini trupulleikar við ludomani.

-Og í summum førum er tað kanska tann størsti trupulleikin hjá teimum - størri enn rústrupulleikin. Tað eru nógv fólk, ið liða av fleiri bundinskapum, sigur Leivur.

-Fólk síggja ikki ludomani sum eina sálarliga avbjóðing. Mann sær tað sum, at mann nokk klárar at steðga tí sjálvur, men í flestu førum klárar mann ikki tað, sigur Erling Fles.

Hann hevur sum sálarfrøðingur áður fingið fyrispurningar um ludomani, men tað kemur ikki so ofta fyri. Tá hann er blivin spurdur, hava tað oftast verið avvarðandi, sum ringja inn fyri persónin.

-Tað er nokkso áhugavert, tí tað er tað sama sum við alkoholikarum. Har er tað í flestu førum familjan, sum leggur merki til tað fyrst, so tað sær út til, at tað sama ger seg galdandi við ludomani.

Eyðkenni hjá ludomaninum

Tann typiski ludomanurin er yngri mannfólk, og ein stórir partur eru menn uttan útbúgving sambært Center for Ludomani. Hagtøl í Danmark og í Føroyum plaga sambært Blákrossheiminum at fylgjast at.

-Tað er ringt at kenna ein ludoman aftur úti á gøtuni, men um tú ert familja ella avvarðandi, leggur tú ofta merki til, at viðkomandi er rastleysur, óuppmerkisamur, meira irritabul, fráverandi og isoleraður. So fær mann eisini tendens til at lúgva og blíva óærligur, greiðir Erling Fles frá.

Tey eyðkenni, sum ludomanurin sjálvur upplivir, eru ofta hjartabankan, rastloysi, sveitta og ein konstantan ótta og nervøsitet í kroppinum. Mappan er tóm, og eitt møguligt tunglyndi fær hug at sníkja seg fram.

-Sum oftast byrjar mann at spæla síðst í tannáringarárunum. Summi gevast aftur, meðan summi blíva við, og so útviklar tað seg har frá. Tað byrjar ofta við, at vinfólkini spæla, síðani brúkar onkur meira pengar uppá tað, og til síðst fer onkur at brúka allar sínar pengar og meir enn tað uppá spælið, sigur Erling Fles.

Hví blívur ludomanurin so við?

Høvuðsøkið á Blákrossheiminum er bundni til rúsdrekka og rúsevni. Hóast tey ikki hava beinleiðis viðgerð fyri ludomani, so veita tey ta hjálp, tey kunnu.

-Ludomani er ein bundinskapur eins og rúsmisnýtla er ein bundinskapur, so tær somu mekanismur eru galdandi, men tað er bara ein annar bundinskapur. Viðgerðin hjá okkum er skipað útfrá rústrupul-

leikanum, so um vit síggja fólk, sum koma inn við ludomani, so arbeiða vit við teimum sak til sak, tí viðgerðarstovnurin hjá okkum er ikki gjørdur til tann problematikkin, greiðir Leivur frá.

Verður ikki tikið í nóg stóran álvara

-Ludomani er ikki nakað, sum vit hoyra nógv um í gerandisdegnum.

Tað eru nógv fólk, sum spæla og klára at hava tamarhald á tí, líka sum fleiri klára at stýra sær við rúsdrekka. Men eg trúgvi ikki, tað verður tikið í líka stóran álvara, sjálvt um tað kann fáa alvorligar fylgir, sigur Leivur á Lakjuni.

Erling Fles er sálarfrøðingur, og hann heldur eisini, at hetta er ein trupulleiki, sum verður undirmettur.